

MARK TWAIN

Aventurile lui Tom Sawyer

Traducere de *Monica Manolachi*

Prefață de *Lucian Pricop*

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TWAIN, MARK

Aventurile lui Tom Sawyer / Mark Twain. ; trad.: Monica Manolachi;
pref.: Lucian Pricop. – Ed. a 2-a. - București: Cartex 2000, 2018

ISBN 978-973-104-779-9

I. Manolachi, Monica (trad.)

II. Pricop, Lucian (pref.)

821.111

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>Aventuri literare extreme</i> (Lucian Pricop)	7
<i>Prefață</i>	11
<i>Aventurile lui Tom Sawyer</i>	13
Capitolul 1	15
Capitolul 2	23
Capitolul 3	29
Capitolul 4	36
Capitolul 5	46
Capitolul 6	52
Capitolul 7	64
Capitolul 8	70
Capitolul 9	76
Capitolul 10	83
Capitolul 11	90
Capitolul 12	95
Capitolul 13	101
Capitolul 14	109
Capitolul 15	115
Capitolul 16	120
Capitolul 17	130
Capitolul 18	134
Capitolul 19	143
Capitolul 20	146
Capitolul 21	151

Capitolul 22 <i>Ioameni și cărti</i>	159
Capitolul 23	163
Capitolul 24	170
Capitolul 25	172
Capitolul 26	180
Capitolul 27	189
Capitolul 28	192
Capitolul 29	196
Capitolul 30	204
Capitolul 31	214
Capitolul 32	223
Capitolul 33	227
Capitolul 34	237
Capitolul 35	240
Încheiere	246

AVENTURI LITERARE EXTREME

Mark Twain, unul dintre cei mai populari autori americani, este creatorul romanelor *Aventurile lui Tom Sawyer*, *Prinț și cerșetor*, *Aventurile lui Huckleberry Finn* și *Un yankee la curtea regelui Arthur*.

Apărut în anul 1876, *Aventurile lui Tom Sawyer* este considerat un roman pentru copii, deși este citit în egală măsură și de adulți. Din cauza jargonului folosit de autor, a fost inclus pe lista cărților interzise. Povestea aventurilor unui băiat năzdrăvan numit Tom Sawyer este cea care a generat interesul pentru lectură a milioane de contemporani, dar, pentru că povestea este replicabilă dincolo de realitățile istorice imediate (sfârșitul secolului al XIX-lea), *Aventurile lui Tom Sawyer* este între preferințele tuturor generațiilor de adolescenți.

Întâmplările sunt când banale, când extreme: Tom fură mereu din gemul mătușii Polly și se duce împreună cu prietenii la gârlă să se scalde. Într-o zi mătușa Polly îi cere lui Tom, spre nemulțumirea acestuia, să văruiască gardul de la stradă. Neavând de ales începe să văruiască gardul, rugându-l pe fratele său Sid, să-l ajute, dar el refuză. Din păcate nu prea îl plăcea școala, singurul lucru care-l mobiliza să meargă la cursuri fiind prietena lui Becky. Prietenul lui Tom, pe nume Huckleberry Finn, era un băiat „al străzii” fără părinți, cu care își petrecea mai tot timpul. Prima năzdrăvănie pe care au făcut-o împreună a fost vizita cimitirului pe timp de noapte alături de o pisică neagră și moartă adusă de

CAPITOLUL 1

– Tom!

Nici un răspuns.

– Tom!

Nici un răspuns.

– Ce-o fi cu băiatu' ăsta? Un' să fie... Tom, n-auzi?

Bătrâna își trase ochelarii pe nas, uitându-se peste ei prin odaie, după care îi ridică și privi pe sub ei. Foarte rar catadicsea să se uite *prin* lentile la un nod de băiat ca Tom. Erau ochelarii ei de zile mari, la care ținea ca la ochii din cap și pe care îi purta numai de podoabă, fiindcă la fel de bine putea vedea și prin niște ochiuri de plită. Uluită parcă, rămase o clipă locului, și apoi fără mânie, dar destul de tare ca s-o poată auzi pereții, spuse:

– Ei lasă, că pun eu mâna pe tine și-o să vezi tu ce...

Nu apucă să-și termine vorba, fiindcă între timp se aplecase și începuse a lovi cu măturoiul pe sub pat, încât nu-i mai rămânea suflu decât pentru a icni în timp ce lovea. În afară de pisică, nu mai ieși nimenei de sub pat.

– N-am mai văzut băiat ca ăsta!

Se îndreptă apoi spre ușa deschisă și rămase în prag, iscodind cu privirea aracii cu roșii și bălăriile din grădină. Nici urmă de Tom. Atunci înălță glasul, ca să poată fi auzită de departe, și începu să strige:

– To-o-om!

Deodată auzi un fâșait scurt în spatele ei. Se răsuci tocmai la timp, ca să prindă de pulpana hainei un băiețel și să-l opreasă din fugă.

– Ia te uită! Cum de nu m-am gândit la cămară! Ce-ai căutat acolo, drace?

– Nimic.

– Cum nimic? Uite ce-i pe mâinile tale! Uite ce-ai la gură! Cu ce te-ai mânjat în halu' ăsta?

– Nu știu, mătușă.

– Da' știu eu. Cu dulceață! Da, asta e! De zeci de ori ți-am spus să nu mai umbli la dulceață! Te jupoi de viu! Ia dă nuaua aia încoace!

Nuaua zvâncni prin aer, semn că se îngroașă gluma.

– Aleu! Ia uită-te în spate, mătușă!...

Când bătrânică se întoarse trăgându-și fustele, ca să se fearească de primejdie, băiatul o și luase la fugă, urcându-se pe ulucile înalte ale gardului și pierind dincolo de el. Mătușa Polly rămase o clipă zăpătită, apoi râse cu blândețe:

– Bată-l norocul să-l bată! Că nu mă mai învăț minte! De câte ori nu m-a dus de nas pân' acu' și uite că iar m-a păcălit. Ce ți-e și cu bătrâni! Vorba ceea: nu mai înveți cal bătrân în buiestru. Da' nici că le-ar potrivi la fel de două ori! Și-atunci, cum să știi la ce să te-aștepți de fiecare dată? Parcă le-ar cântări în amănunt, ca să mă chinuie pe mine, de-mi sare țandăra. Și mai știe afurisită că, dacă-mi dă o clipă răgaz ori mă face să râd, s-a dus supărarea... Nu-l mai pot bate. Da, da, nu prea mă port cu el cum ar trebui. Bătaia e ruptă din rai, aşa scrie la carte. Stric copilu', ăsta-i adevarat. Multe o să mai avem de pătimit și io și el, dacă-l las de capu' lui. Parcă au intrat dracii-n el, Doamne iartă-mă!... Da' ce să fac, e băiatu' sor-mii, Dumnezeu s-o ierte, nu mă prea lasă înima să-l bat. De câte ori îl iert îmi pare rău și de câte ori dau în el mi se rupe inima. Bine spune sfânta scriptură: omu' născut din femeie are viață scurtă și plină de griji. Așa și este. Iar o să chiu-lească de la școală în după-masa asta și, vreau, nu vreau, iar o să fiu silită să-l pun la treabă mâine, ca pedeapsă. Îmi vine greu să-l pun să muncească duminica, tocmai când ăialaltă copii n-au școală

și se joacă, da' ce pot face? Fuge de treabă ca dracu' de tămâie, da' n-am încotro, tre' să-mi fac datoria față de băiat cât pot, că doar nu-i vreau rău'.

Bineînțeles că Tom a tras chiulul și a petrecut de minune. S-a intors acasă înainte de cină, tocmai bine ca să-l ajute pe Jim, micul negru, să taie lemn pentru a doua zi și să facă surcele. Mai bine zis, la timp ca să-i povestească lui Jim ce isprăvi a mai făcut, în vreme ce Jim făcea mai toată treaba. Fratele mai mic al lui Tom (nu mai bine zis fratele lui vitreg), Sid, era gata cu partea lui de muncă (adunatul surcelor). Sid era un băiat cuminte, fiindcă nu ne prea ținea de șotii și năzbâtii.

În timp ce Tom lua masa de seară, șterpelind zahăr ori de câte ori se iveau ocazia, mătușa Polly îi punea tot felul de întrebări șirete, doar-doar l-o prinde cu mâța-n sac. Ca multe alte suflete cu inima curată, era convinsă în ambiția ei că era înzestrată cu darul unei priceperi misterioase și de nepătruns și îi plăcea să creză că urzelile ei cele mai străvezii erau manevre nemaiînținute. Ca de exemplu:

– Tom, a fost cam cald azi la școală, nu-i aşa?

– Da, tușă.

– Cald rău, nu?

– Da, tușică.

– Nu-ți venea să te duci la scăldat?

Tom tresări. Îi încolțî în minte o bănuială neliniștită. Privi înțint pe chipul mătușii, după care îi zise:

– Nu-u... adică nu prea...

Bătrânică întinse mâna și-i pipăi cămașa.

– Ei, da' acu' parcă nu ți-e aşa de cald, nu?

O încântă faptul că-i găsise cămașa uscată, fără să știe nimănii încotro țintea ea. Dar Tom știa de-acum dincoordonă bătea vântul, aşa că se gândi care ar fi următoarea mișcare:

– Cățiva dintre noi ne-am pus capu' sub cișmea. Uite, al meu e ud și-acu'.

Pentru o clipă mătușa Polly se enervă fiindcă trecuse cu vedere o dovedă aşa de grăitoare și pierduse ocazia de a-și arăta incușința. Dar îi veni imediat o idee și mai și:

Respect Tom, când ți-ai pus capu' sub cișmea, nu ți-ai desfăcut guleru' de la cămașă unde ți l-am cusut io, nu-i aşa? Ia descheie-te la haină, ca să văd!

De pe față lui Tom pieri orice urmă de tulburare. Se descheie liniștit la haină. Gulerul cămașii era cusut în toată regula.

— Măi să fie! Hai, du-te și vezi-ți de treabă! Vroi am să știu dacă nu cumva ai tras chiulu' de la școală, ca să te duci la scăldat. De data asta, hai, treacă de la mine. Cine știe, poate ești vreo brânză bună în burduf de câine! Mai bun decât pari adică. Cel puțin pe ziua de azi!...

Pe de o parte, îi era ciudă că agerimea ei dăduse greș. Pe de altă parte, era bucuroasă că Tom se mai dăduse pe brazdă. După care și-a băgat Sid coada:

— Da' ia uite, nu-i cususei guleru' cu ață albă? Și asta-i neagră.

— Cu albă l-am cusut, aşa-i... Tooom!...

Dar Tom n-a mai stat pe gânduri. În timp ce o zbughea pe ușă, nu apucă să mai spună decât:

— Sid, frate, las' că ți-o plătesc io!...

După ce ajunse într-un loc sigur, Tom privi cu atenție două ace mari de cusut, înfășurate unul cu ață albă și altul cu ață neagră, însipite sub reverul hainei, apoi își spuse: „Dacă nu era Sid, nici nu și-ar fi dat seama. Fir-ar să fie de treabă! Ba coase cu alb, ba coase cu negru! Măcar de s-ar hotărî să coasă mereu la fel! Așa, cum dracu' să mai ții minte? Și Sid ăsta... Las' că-i arăt io lui!“

Tom nu era un băiat model în târgușorul lor. Știa el foarte bine un băiat model, pe care nu-l putea înghiți.

Nu trecură nici două minute, poate chiar mai puțin, și deja uitase de toate necazurile. Nu pentru că necazurile i-ar fi fost cu un dram mai usoare sau mai puțin amare decât cele ale unui om în toată firea, ci pentru că acum avea o nouă și arzătoare preocupare, care-l făcea să uite, aşa cum și oamenii mai în vîrstă mai uită de nenorociri, când sunt cuprinși de entuziasmul noilor inițiative.

De astă dată era vorba de un nou fel de a fluiera, care-i plăcea tare mult și pe care-l prinse de la un negru. Ardea de nerăbdare

nu-l încerce nestingherit. Fluieratul astă aducea oarecum cu el încîpîlul păsărilor. Era un soi de tril curgător, obținut prin atingerea cerului gurii cu limba, la răstimpuri scurte, în mijlocul unei metodii. Unii cititori își vor aminti de vremea când erau și ei băieți. Atât și-a dat silință și aşa era de atent, încât Tom izbuti să-i prindă trucul și iată-l acum păsind agale pe stradă, cu gura un izvor de triluri melodioase și cu inima plină de mulțumire! Starea lui susținească semăna foarte bine cu aceea a unui astronom care descoperă o planetă nouă. Fără doar și poate, băiatul simțea o bucurie cu mult mai adâncă și netulburată decât ar fi simțit asternoul.

După-amiezile de vară erau lungi. Nici nu se întunecase încă. Deodată, Tom se opri din fluierat. Îi apăruse înainte un străin. Era un băiat puțin mai mare decât el. Un nou venit, de orice vîrstă, băiat sau fată, nu conta, stârnea mare vâlvă în amărâtul târgușor St. Petersburg! Unde mai pui că băiatul astă era și frumos îmbrăcat – ia uite la el, îmbrăcat frumos în zi de lucru! Pur și simplu nu nu mai pomenise! Purta o pălărie frumoasă, o hainuță din postav albastru, încheiata până la gât, nou-nouă și ca scoasă din cutie, cu pantaloni la fel. Avea ghete în picioare și nu era decât vineri. Purta chiar și cravată la gât, adică o panglică de toată frumusețea. Avea o mutră de orășean, care pe Tom îl călca pe nervi. Și cu cât nu holba la minunea astă grozavă, cu atât era mai scârbit de găteala străinului și cu atât mai jerpelită îi păreau propriile lui haine.

Se uitau unul la altul și niciunul nu scotea un cuvânt. Când trecă unul vreo mișcare, celălalt se mișca și el, dar tot în lături, rotăț-roată. Se priveau mereu față-n față, pândindu-se ca doi cocoși. Până la urmă, Tom spuse:

- Dacă vreau, te bat de te snopesc!
- Ia să vedem dacă pot!
- De ce n-aș putea?
- Uite-ăsa, că nu pot!...
- Ba pot!...
- Io nu cred!
- Ba pot foarte bine!
- Ba nu pot!

Ba pot!

Ba nu!

Tăcere încordată. Și iar Tom:

Cum te cheamă?

Da' ce-ți pasă? Ai ceva de împărțit cu mine?

Ți-arăt io acuma ce am și ce n-am!

Și cine te oprește?

Mai zi o dată și-o să vezi ce pătești!

Uite că mai zic o dată!

Te crezi mare deștept sau ce? Dacă vreau, și doar c-o mână pot să te fac praf.

Nu zău? Aș vrea să o văd și p-asta! Numa' gura-i de tine.

Să vezi tu ce bătaie-ți trag dacă mai faci pe nebunu'.

Ia nu mai spune! Am mai văzut io din ăstia ca tine...

Deșteptule! Ai impresia că-i cine știe ce de capu' tău! Ia uite la el ce pălărie!

Ce-ai tu, mă, cu pălăria mea? Înghite-o dacă nu-ți place! Doar să-ndrăznești să te-atingi de ea... Care îndrăznește, praf îl fac.

Lăudărosule!

Tu ești lăudăros!

Ești un mare mincinos, asta e, și ți-e frică să te bați.

Mie? Frică? Plimbă ursu'...

Bă, dacă mai îndrugi multe, o să-ți dau c-o piatră de-o să-ți fac capu' omletă.

Sigur!...

Ia vezi!

Hai, să te văd! Știi numai să turui! Atâta!... De ce nu dai?

De frică, de-aia!...

Mie? Frică?

Da, ție.

Ba nu mi-e frică deloc.

Ba ție.

Tăcură din nou, se priveau sfidători și țopăiau unul în jurul celuilalt. Ajunsese să dea umăr la umăr. Tom spuse:

Cară-te de-aici !

Cară-te tu!

Nici nu mă gândesc.

Nici io.

Se proptiră fiecare țeapăn într-un picior, îmbrâncindu-se din răspunderi și înfruntându-se, în timp ce ochii le scăpărau de ură. Dar nici unul nu-l putea clinti din loc pe celălalt. Se opintiră ce se opintiră, până li se urcă tot sâangele în obraz, apoi încetul cu încetul se mai înmuiară, fără a se slăbi o clipă din ochi. Tom rupse înăncarea:

Ești un laș și-un papă-lapte, asta ești. O să te spun lu' frate-miu. Vezi tu ce-o să pătești! Dacă se pune la mintea ta, te atrivește și numa' cu degetu' mic!

Nu mai pot io de frati-tu! Io am un frate mai mare ca al tău și, dacă vrea, îl aruncă pe-al tău peste gardu' ăla.

(Amândoi vorbeau despre niște frați inventați.)

Minți!...

Asta s-o crezi tu!...

Atunci Tom, îndărjit, trase o linie în țărâna, cu degetul mare de la picior, și spuse:

Îndrăznește să treci peste asta și te zvânt în bătaie. Încearcă și-ai să vezi.

Băiatul cel nou în târg păși de îndată peste linie, spunând:

Ia să te vedem, să te vedem acumă!

Bă, nu mă scoate din sărite, atâta-ți spun!

Am văzut io de mult că numa' gura-i de tine, da' când e vorba de bătaie...

Bă, nenorocitule! Pe două parale că te bat!...

Băiatul cel străin scoase din buzunar doi bani mari de aramă și-i întinse batjocoritor. Tom îl lovi peste mâna, de-i zburără banii căt colo.

O clipă mai târziu, amândoi se rostogoleau și se tăvăleau prin țărâna, încăierăți ca doi cotoi. Timp de un minut, s-au tras de păr, și-au rupt hainele, s-au repezit unul la nasul celuilalt, cu pumnii, cu unghiile, acoperindu-se de praf și de glorie. Când cafteala se potoli, prin ceața bătăliei Tom putea fi zărit sezând călare pe nou venit și cărându-i la pumni cu nemiluita.

Zi că te predai! striga Tom.